

תח חירותנו. תג המצות. אור הגאולה הולך ושוטע עלינו. בכל הזמנים, ובכל הדורות. גם בדרות היותר אפלים, גם בימים, אשר החושך כסה את כל אופקנו מסיביו. וקל וחומר שאנו שואבים ממנו בכל מלא שמתונו עידוד ותקוה לאור הגאולה ההולכת ומתחדשת עלינו, בחסדי גואל ישראל המאיר לנו באורו בקוי גאולה בימנו בתוך כל המחשכים אשר שנתו עלינו מעברים.

תח חירותנו. תג המצות. אור הגאולה הולך ושוטע עלינו. הרב אומר בעולת ראה' (חלק א, עמ כו, דה יצונה) שיציאת מצרים אינה אירוע השייך לעבר בלבד, אלא פעולה השייכת לכל מהלך ההיסטוריה ואינה נפסקת כלל. יציאת מצרים והגאולה העתידה הן עניין אחד, ומשה רבינו ואליהו הנביא, המתחיל והגומר, 'גואלים הם לגאולה אחת' (ישראל ותחיתו פרק כח). המדרגות הרוחניות של גילוי השכינה בהן זכה עם ישראל ביציאת מצרים, יוצאות אל הפועל קמעא קמעא במהלך כל הדורות. לכן חשוב להבין את יציאת מצרים לא כמאורע חד פעמי, אלא כהליך ארוך ומתמשך היוצא אל הפועל במילואו, בגאולה העתידה.

מתוך זה נבי, כי ישנו קשר בין העיסוק שלנו בגאולת מצרים ובין קירוב הגאולה העתידה. הרב בביאורו על ההגדה מביא בשם האריז"ל שאף על פי שעיקר העיסוק שלנו בהגדה הוא בעבר, ואנו מרחיבים בספור פרטי הפרטים של יציאת מצרים, מכל מקום יש לעיסוק זה, ביחוד בזמן המיוחד של ליל הסדר, סגולה פנימית לעורר את הגאולה העתידה. סיפור יציאת מצרים מעורר בנו את הציפייה לישועה ולהופעת כל המדרגות של גילוי השכינה להן זכינו, ואנו דבקים על ידי כך ביציאת מצרים שהיא שורש חיינו ומתוך כך, על ידי כל סיפור והעמקה בלילה זה, חושפים אנו את גדולת הנשמה לה זכינו ביציאת מצרים, ומקרבים אנו בפועל את הגאולה העתידה.

אמירתנו בהגדה "השתא הלא, לשנה הבאה בני חורין" - אינה צפייה לישועה בלבד, אלא הבנה עמוקה כי סיפור היציאה פועל לקרוב הישועה ולהיותנו בני חורין. כל המעשים אותם פועלים אנו בלילה הזה מקרבים הם אותנו שלב נוסף אל הגאולה העתידה. לכן אנו מסיימים את ליל הסדר בתפילת "לשנה הבאה בירושלים הבנויה", משום שמכאן סיפור יציאת מצרים מצטיירת לפנינו וקרבה אלינו הגאולה העתידה בצורה חיה וממשית.

העיסוק בספור יציאת מצרים בכל זמן מעורר את הגאולה, אולם הדבר נכון באופן מיוחד דווקא בליל הסדר. הסיבה לכך היא שבלילה זה מופיע "אור הגאולה". אור הגאולה הוא שורש כל הגאולות, שורש כל המהלך ההיסטורי, שראשיתו ביציאת מצרים וסיומו בגאולה האחרונה. שורש עליון זה הוא סגולת ישראל הפנימית, ההולכת ומופיעה בשלבי הגאולה השונים עד להופעתה המלאה לעיני לבוא.

הרב א. א. ג.

10

ואמנם כן, הגאולה של יציאת מצרים פעלה בעיקר על הנשמה שיצאה לחלוטין מכללי השעבוד, ומכאן ואילך אפילו אם יהיו גלויות וסעבודים לא יהיו אלא על הגוף בלבד ולא על הנשמה. ומפני זה גאולת מצרים היא באמת גאולה עולמית שאין אחריה גלות. כי הנשמה יצאה לחרות עולמית, ויוצא את עמו ישראל מתוכם לחרות עולם.

ולזאת. גאולת מצרים היתה לא רק גאולה מגלות. טהרה מסומאה, אלא גם עלי והתעלות עד אין קץ. והתקדשותם והיותם קדושים כי קדוש אני וגו' כי אני ד' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים והיותם קדושים כי קדוש אני' (ויקרא י"א, מ"ד-מ"ה). להטהר מהטומאה היותר עכורה ולהגיע עד הטהרה והקדושה היותר נהדרה, כי העליה ההדרגתית היא רק כלפי הגוף, אבל הנשמה אין לה כל הדרגות וגבולים - בחפון כמראה הבזק היא עולה למרומי מרומים עד אין קץ.

וכמו אז בשעת יציאת מצרים. כן בכל שנה ושנה בהתקדש ליל שמורים לדי זוכה כל אחד ואחד מישראל שהקביה כביכול מספל בו בכבודו ובעצמו ובעת עריכת הסדר וכל היום הראשון של החג הוא יושב במחיצתו של מקום. ואור הנשמה מתגלה אז לכל יחיד ויחיד בכל הדר קדשה ומלא צביונה - לא לפי המעשים וההתעוררות - ומופיעה בהדרה כל אותו היום. ומי שזוכה להכין את עצמו להגות מאור הנשמה ולהתאחו בה אין קץ למעלתו. והאור הזה מאיר בו כל השנה כולה באותה הדרת הקדש וההופעה הגלויה שמתגלה אז.

על כן יתאמץ כל אחד ואחד בכל אופן וחזק להכין את עצמו לקראת היום הזה, לקבל כל ההשגות העליונות והאורות הנפלאים שמופיעים ומתגלים בו בלילה ובו ביום, להתאחו בהם ולהתקדש בקדושה העליונה הנפלאה הזו, ואשרי אשרי למי שפונה לבבו להכין עצמו ללילה וליום המקודשים האלה.

הרב א. א. ג.

11

מזה זו שאנו אוכלים על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להתמסך עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא ונאלם (הגדה)

יגצת ישראל לא יסקר. האמת הוא הנצח, אין תמורה באמת ואין עבר הנצח. לצד ולעולם קיים הוא את הנצח, ועם עולם אשר נסעו ויצרו כלו ורץ אמת. הנצח הוא גורלו, וגם עברו קיים הוא לנצח. מרגרי אבקי הונג, מקטח או כסולת, בהתאמתם על ידי יולוף המים לחוסם, יבא הבצק, זה התומר אשר יובא באש והיה ללחם, היסוד המזין, הממשיך את חיי האדם בצורתם המפותחת - נכה היה מצב ישראל בהיותו בלוע בעבדות מצרים, באין תורה. כאש נשמת חיים שיש בה לצד יתאר על דיו את גרגרי הנפשות המפורדות, להשנות כלו מצק אחד בעל כות, ליתן

חיים ותנועה. לני עומד לנס עמים? העתיד לא רק להחיות את עצמו לעולמים אלא גם ליתן חיי עולם לכל האנושיות כולה במשך הדורות מהלך עד כלה באחרית הימים.

וכוח חיים אדירים זה הצק בסודו, באותה השעה הנצחית הגדולה, בשעה שנגלה על אבותינו מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא ונאלם. שפת החיים העליונים מפי הנביאה העליונה, שהופיע גילוי שכינה אשר אין האנושיות כולה יודעת להמשיך לו דוגמא, איהו בצקם אחת את הגרברים הגוייתים הנשניים והפכם למצק גבוש אחד, לעשות ממנו את העם היחיד, שהוא מקור החית העולם לעדי עד.

ובצקם של אבותינו לא יכול היה להשתנות מצביותו, כי לא הספיק בצקם של אבותינו להתמסך עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא ונאלם; הגאולה בלבת אשה; העמידה את בצקת העם בצביונו הנצח והרוממות מעל לכל שינויים ותמורות.

12

וגבו שומרים את חוקת התג הקדוש, תג המצות להדרותינו, ורשמי הגאולה של שעת הנצח, תמורים ומופיעים עלינו בכל זמנם בליל התקדש תג, וממשיכים הם את זיום בכל משך ימי התג הגדול והקדוש, תג תורה עולמית אשר לעם עולמים.

ודעו כל אלה אשר לכם עול, ושמעו נא אלה אשר אונם אסורה, כי משמרת המצות יונקת היא את חילה לחרות מאותה המשמרת הנצחית של שעת הנצח, של השפת הגאולה אשר לא הספיק בצקם של אבותינו להמסך, ובנסח זה גם בצקם של בנינו לא חמץ לעולמים, הוא לם סחי חפלי, והמאמצים להחמץ נפשות שנעשו מאותו הבצק הנצח אשר לא הספיק להחמץ! כל חרבות האדם, לחם החול, חפץ הוא. התמדות מושלות עליו וצביונותיו משתנים על ידי גלגלי הזמנים. לא כן בצק ישראל אשר לא יסקר ולא ינחם. הולך הוא במסילתו הישרה, על אף מגריו, וכל מסילת ארץ השאור בעיסתו הנצח, הבדה והנצחה אשר לא הספיקה - ולעולם לא הספיק - להחמץ.

וזכרו נא זאת דוד בנינו בגולה, וקל וחומר בארץ, בכל הזמנים והעתים, וקל וחומר בעת הרת עולם זו, בשעה שהם של צלצלי הנצח, הבאים מקול גאולה העולמית, באים עלינו מתוך ששף של יסורים ומכאובים נוראים; זכרו והתאוששו, שמרו ושמרתם את המצות, שמרו משמרת ליל שמורים, דעו; כי גם אם תעלה מחשבת חפלי לשנות את בצקם של אבותינו - שהיא בצקם של בנינו ובני בנינו לעד - לא יזעילו כל מעשיכם, כי לא הספיק בצקם של אבותינו להחמץ ולעד לא תחמץ עיסתו הכללית, אך תעמד ברוחה ובנשמה מלאה רעננת, וכיסי צאתו

בארץ מצרים ארצנו נפלאות. גדלו נא אור נפשותם העצומה! הכינו לב לקבל את הרוחם האדיר של מצה זו שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להתמסך עד שנגלה עליהם מלך המלכים הקדוש ברוך הוא ונאלם.

הרב א. א. ג.